

Pécsi Ítéltábla

Az ügy száma: Gf.V.40.026/2022/7.

A felperes:

Felperes1 (Cím2)

A felperes képviselője:

Dr. Budai Norbert ügyvéd (Cím11)

Az alperes:

Alperes1 (Cím1)

Az alperes képviselője:

ügyvédi iroda (ügyintéző: ügyvéd, Cím12)

A fellebbezési kérelmet előterjesztő fél:

az alperes (88. sorszám alatt)

A per tárgya:

kártérítés, illetve foglaló megfizetése

Az elsőfokú bíróság:

Kaposvári Törvényszék

A fellebbezéssel támadott határozat száma:

8.G.40.104/2021/82/II.

Í t é l e t

A másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság ítéletét – fellebbezett részében – részben megváltoztatja, az alperes által kártérítés és foglaló címén összesen fizetendő 127.665.900 (százhuszonhétmillió-hatszázhatvanötezer-kilencszáz) forintot összesen 13.259.600.- (tizenhárommillió-kettőszázötvenkilencezer-hatszáz) forintra leszállítja, ezt meghaladóan tekinti a keresetet elutasítottnak. Egyebekben az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyja.

Mellőzi az alperes elsőfokú perköltségben marasztalását és kötelezi a felperest, hogy fizessen meg 15 napon belül az alperesnek 6.519.500.- (hatmillió-ötszáztizenkilencezer-ötszáz forint elsőfokú és 4.234.211,- (négymillió-kettőszázharmincnégyezer-kettőszáztizenegy) forint másodfokú perköltséget.

Az ítélet ellen fellebbezésnek helye nincs.

I n d o k o l á s

- [1] Az elsőfokú bíróság által megállapított tényállás szerint az alperes tulajdonát képezi a helyrajzi szám1. helyrajzi szám alatt nyilvántartott, cím13 szám alatt található „kivett lakóház, udvar” megnevezésű 1507 m² térmértékű ingatlan. Az ingatlan nyolc apartmanos vendégház, amely vendéglátó egységként is üzemel. 2021. januárjában a felperes ügyvezetője, törvényes képviselő1, a cég1 Kft képviselőjében egyeztetett az alperessel az ingatlan megvásárlásáról, ekkor tájékoztatta az alperest, hogy pályázati támogatás igénybevételel kívánja az ingatlant megvásárolni. Ezt követően, 2021. február 7-én törvényes képviselő1 e-mailben jelezte az alperesnek és jogi képviselőjének, dr. névnek – akivel akkor már egyeztetés történt –, hogy a felperes kívánja az ingatlant megvásárolni. A felek 2021. február 9-én szándéknyilatkozatot írtak alá cím14 az adásvétel tárgyában. Rögzítették, hogy a felperes, mint vevő 202.000.000 forint vételáron vételi ajánlatot tett az ingatlanra azzal, hogy 2021. február 19-én adásvételi előszerződést kötnek 10.000.000,- forint foglaló megfizetése mellett. A szándéknyilatkozat tartalmazta, hogy az alperesnek tudomása van arról, hogy a felperes Munkaerő intenzitás/2021” azonosító számú, „Munkaerő-intenzitás növelő program, innovatív munkahelyek, képzett munkaerő biztosítása mikro- és közép és kisvállalkozásoknál” című pályázati kiírásán pályázati támogatási kérelmet nyújt be. A szándéknyilatkozatban azt is rögzítették, hogy a támogatási kérelem pozitív elbírálása esetén a pályázati közreműködő szervezet, az cég2 Nonprofit Kft. támogató döntésének kézhezvételét követően, de legkésőbb 2021. március 17. napján megkötik a végleges adásvételi szerződést.
- [2] A felperes 2021. február 3-án kelt és február 22-én módosított megbízási szerződést kötött a cég3 Kft-vel a pályázat szakmai tartalmának összeállítása, tanácsadás, pályázati dokumentáció kidolgozása, szerkesztése, pályázat kezelése feladatok elvégzésére, a megítélt támogatási összeg 10 %-a + ÁFA összegű sikerdíj kikötésével. Rögzítették azt is, hogy amennyiben a megbízó a támogatási kérelem pozitív döntését követően azt visszamondja, a megbízott a pályázati sikerdíj 100 %-ára jogosult.
- [3] 2021. február 11. napján a felperes a pályázati anyagot benyújtotta, majd a felek 2021. február 18-án megkötötték az adásvételi előszerződést. A szándéknyilatkozatban foglaltakon túl rögzítették azt, hogy a felperes haladéktalanul email-ben értesíti az eladót a pályázati döntésről, a felek a támogató döntésről szóló értesítés kézhezvételét követő kettő munkanapon belül, de legkésőbb 2021. március 17-ig végleges adásvételi szerződést kötnek egymással. Rögzítették azt is, hogy amennyiben a felperes pályázata eredménytelen, úgy e negatív, végleges döntés kézhezvételétől kezdődően az alperes az ingatlant értékesítheti, szabadon rendelkezhet vele. Amennyiben az alperes 2021. március 17. után harmadik személynek értékesítené az ingatlant, a foglaló jogi következményei nem érvényesülnek, a vevő ez esetben a foglaló összegének kétszerese, illetve kártérítés, valamint egyéb jogcímen igényt nem támaszthat az eladóval szemben. Megállapodtak, hogy a perbeli ingatlant az alperes legkésőbb 2021. május 31. napjáig a teljes vételár kifizetésével egyidejűleg köteles a felperes birtokába bocsátani.
- [4] Az előszerződés megkötésének napján külön okiratban az előszerződés 9. pontját egy ötödik bekezdéssel egészítették ki, megállapodtak abban, hogy az ingatlan utcafrontján elhelyezkedő irodahelység, előtér, WC birtokbaadása 2021. október 1. napján történik, ezen időpontig az eladó az ingatlanrészt ingyenesen jogosult birtokolni, használni. Megállapodtak, hogy a lakóépület földszintjén található megközelítőleg 180 m² alapterületű lakás birtokbaadása ugyancsak 2021. október 1. napján történik, ezen időpontig az alperes a lakást kizárólagosan jogosult birtokolni és használni. A használati jog ellenértékeként az alperes kötelezettséget vállal, hogy azon időpontig míg a lakást nem adja a vevő kizárólagos birtokába, saját költségén az apartmanokat üzemelteti és a lakás birtoklásával, használatával felmerült rezsi ellentételezéseként havi 100.000,- forintot megfizet. A vevő az ingatlan birtokba vétele után a

pályázati támogató okiratban foglaltak szerint köteles eljárni, e körben az eladó teljes jogú együttműködést vállal a vevővel a vevőre irányadó üzemeltetési elveknek és gyakorlatoknak a figyelembevételével, ami azonban nem sértheti az alperes használati és birtokjogát.

- [5] 2021. március 10-én kelt okiratban az cég2 Nonprofit Kft. a felperest tájékoztatta, hogy a pályázat elbírálása megtörtént, elutasításra okot adó tény, körülményt, hiányosságot nem tárt fel, ezért támogató okiratot bocsát ki, felhívta a felperest, hogy 15 napon belül a levében meghatározott iratokat küldje meg, ennek hiányában a pályázat elutasításra kerül. A felperes 2021. március 11-én az alperest és jogi képviselőjét értesítette az cég2 Kft. döntéséről és javasolta a végleges adásvételi szerződés megkötését, a felperes az cég2 Kft. levelét mellékelteként megküldte, a támogatás összegét azonban olvashatatlaná tette, arra hivatkozva, hogy az üzleti titok. A hiánypótlást követően a támogató 2021. március 16. napján email-ben küldte meg a felperesnek a támogatói okiratot. A támogatói okirat szerint a felperes, mint kedvezményezett 104.406.300,- forint támogatási összegben részesül, a támogatott tevékenység megvalósításának helyszíne a perbeli ingatlan.
- [6] Az alperes 2021. március 13-án emailben kérte az előszerződés kiegészítésében írtakra figyelemmel a támogatói okirat megküldését a rá vonatkozó kötelezettségek okán, a felperes ettől elzárkózott, arra hivatkozva, hogy az alperes nem alanya a támogatói okiratnak, illetve, hogy az előszerződésben nem vállalta ennek megküldését. 2021. március 16-án 16 óra 18 perckor küldött email-ben az alperes közölte, hogy a támogatói okiratban írt kötelezettségei megismerése hiányában az adásvételi szerződést nem kívánja aláírni. Ezt követően a felperes az alperessel és jogi képviselőjével közölte, hogy az adásvételi szerződést meg kívánja kötni, annak aláírásakor a pályázati támogatói okiratot az alperesnek megmutatja, jelezte, hogy amennyiben az alperes a szerződés megkötésétől elzárkózik, felmerült kárának és költségeinek megtérítését, illetve a szerződés létrehozását kérheti. 2021. március 23-án az alperes email-ben jelezte, hogy a támogatói okirat megküldésének hiányában is hajlandó az adásvételi szerződést megkötni, amennyiben a tulajdonba adás dátuma 2021. augusztus 31. napja, e naptól a felperes a pályázat által előírt kötelező megvalósítási tevékenysége elkezdődhet azzal, hogy szavatolja, a földszinti lakrész, hozzátartozó iroda helyiséget az eladó 2021. szeptember 30. napjáig díjmentesen használhatja. 2021. március 24-én a felperes email-ben jelezte, hogy az előszerződésben írt feltételeket nem hajlandó megváltoztatni, ezt követően 2021. április 6-án személyes egyeztetés történt, amely sikerre nem vezetett. A felperes részére a támogatási összeg kifizetésre nem került, a felperes részére a letett 10.000.000,- forint foglaló visszautalásra került.
- [7] A felperes keresetében a Polgári Törvénykönyvről szóló 2013. évi V. törvény (Ptk.) 6:73. §, 6:179. § illetve 6:180. § (2) bekezdése továbbá a 6:142.§, a 6:143. § (1) és (2) bekezdése, a 6:144.§ (1) és (2) bekezdése alapján kártérítés címén 118.228.200 forint, a Ptk. 6:185. § (3) bekezdése alapján foglaló címén 10.000.000,- forint, valamint e tőkeösszegek után 2021. május 10. napjától a kifizetés napjáig járó késedelmi kamat megfizetésére kérte az alperest kötelezni. Kifejtette, hogy az alperes tagadta meg a végleges adásvételi szerződés megkötését, bár nem állt elő olyan körülmény, amely erre feljogosította volna. A felperes jóhiszeműen járt el, együttműködési és tájékoztatási kötelezettségének eleget tett. A támogatói okirat megküldése nem volt feltétele a végleges adásvételi szerződés megkötésének. A nyertes pályázat megírásához igénybe vett pályázati cégnek 13.259.600,- forint megbízási díjat fizetett meg, a pályázat benyújtásához szükséges jogi tanácsadás díja 190.500,- forint, az előszerződés megkötése, az ellenjegyzések, jogi szolgáltatásának díja pedig 431.800,- forint volt.
- [8] Az alperes érdemi ellenkérelmében a kereset elutasítását kérte, elsődlegesen arra hivatkozott, hogy a felperes az előszerződés 5.a./ pontjában - a Ptk. 6:8. § (3) bekezdésében szabályozottak szerint – kifejezett nyilatkozatával lemondott a foglaló, illetve a kártérítés

iránti igényéről. Másodlagosan a Ptk. 6:137. § -a hivatkozva kifejtette, hogy nem szegte meg az előszerződés szerinti kötelezettségét, mert a végleges adásvételi szerződés megkötésének feltétele az előszerződés 3. pontja értelmében a támogatói szerződés bemutatása volt, ennek a felperes nem tett eleget. A 2021. március 11. napján megküldött értesítés az előszerződésben foglalt feltételeknek nem felel meg, mivel az még nem a támogatás elnyeréséről szóló döntés volt, bizonyos feltételekhez kötött volt a támogatói okirat kiállítása, amennyiben e feltételeket a felperes nem teljesítette volna, úgy a pályázata elutasításra került volna. Ezen túl kifejtette, hogy a felperes által érvényesített kárigény megtérítésére a Ptk. 6: 143. § (2) bekezdése folytán azért sem köteles, mert a felperes a szerződéskötés előtt nem tájékoztatta a pályázat feltételeiről, adatairól, mennyi a támogatás összege, mi a támogatott tevékenység megvalósulásának helyszíne, ezek hiányában az előszerződés megkötésekor a felperes által megjelölt károk egyike sem volt előre látható. A jogi tanácsadás igénybevételét a felperes nem bizonyította, arról sem adott tájékoztatást, hogy pályázati céget vett igénybe. A felperes a Ptk. 6:144. § (1) bekezdése alapján alkalmazandó Ptk. 6:525. § (1) bekezdése szerinti kárenyhítési, kármegelőzési kötelezettségét nem teljesítette, a kár elhárítható lett volna, ha a támogatói okiratot az alperes részére átadja. Vitatta tanúl tanúvallomása felhasználhatóságát az alperes titoktartás alóli felmentő nyilatkozat hiánya, illetve az erre való figyelmeztetés elmaradása okán.

- [9] Az elsőfokú bíróság fellebbezéssel támadott ítéletével kötelezte az alperest 117.665.900,- forint kártérítés, valamint 10.000.000,- forint foglaló illetve ezen összegek után 2021. május 10. napjától járó késedelmi kamata megfizetésére, ezt meghaladóan a keresetet elutasította. Kifejtette, hogy eljárási szabálysértés nem történt, amikor tanúl tanú meghallgatása annak hiányában történt, hogy a mentességére az elsőfokú bíróság figyelmeztette volna. A tanú meghallgatás előtt ugyanis sem a tanú, sem a felek nem hivatkoztak erre, így a polgári perrendtartásról szóló 2016. évi CXXX. törvény (Pp.) 290. § (5) bekezdésének sérelme nem áll fenn, a tanúvallomást bizonyítékként fel lehetett használni.
- [10] Az alperes anyagi jogi kifogását alaptalannak találta, álláspontja szerint az előszerződés 5.a/ pontjában a felek nem a szerződésszegéssel okozott kár igényérvényesítésének lehetőségét zárták ki. Kifejtette, hogy a felek egybehangzóan úgy nyilatkoztak, az előszerződés megkötését megelőzően a felperes már tájékoztatta az alperest arról, hogy az ingatlan vételárát részben pályázati forrásból kívánja finanszírozni. A felperes az együttműködési kötelezettségének eleget tett, tájékoztatta az alperest email-ben a pályázati döntésről, kiemelte, hogy az előszerződés 3. pontja szerint, azt a Ptk.6:8. § (1) bekezdés, a Ptk. 6:86. § (1) bekezdése alapján értelmezve – különös tekintettel dr. név vallomására, valamint a felperes ügyvezetőjének nyilatkozatára – a támogatói okirat megküldése nem volt a végleges adásvételi szerződés megkötésének feltétele. A támogatói okirat az alperesre jogokat nem állapít meg, kötelezettséget nem tartalmaz, a felperes nem vállalta annak megküldését tehát nem szegte meg a szerződéses kötelezettségét, az alperes volt az, aki megtagadta a szerződés megkötését, pedig maga sem hivatkozott olyan, a Ptk.6:73. § (3) bekezdésében írt feltételre, mely megalapozhatta volna azt. Az alperes a szerződésből fakadó kötelezettsége elmulasztásával a szerződést megszegte, így a Ptk. 6:142. § szerint köteles a másik félnek okozott kárt megtéríteni, amely a Ptk. 6:143. § (1) és (2) bekezdése szerint a jogosult vagyonában keletkezett egyéb kár és elmaradt vagyoni előny.
- [11] Kifejtette, hogy a szerződésszegéssel okozott kárért való felelősség megállapításának együttes feltétele, hogy a károkozó magatartásnak okozati összefüggésben kell állni a kárral. A felperes bizonyította, hogy a teljes pályázati összegtől – mellyel gazdagodott volna – elesett, miután a beruházás támogatott helyszíne a perbeli ingatlan volt. Emellett a felperesnek azt kellett bizonyítania, hogy a szerződés megkötésének időpontjában e kár előrelátható volt. Kiemelte, hogy az alperes számára egyértelműen előrelátható volt a szerződéskötéskor, hogy

a felperes támogatás igénybevételével kívánja a vételár egy részét kifizetni. Tudott arról, hogy nem visszatérítendő támogatásról van szó, és hogy a támogatás mértéke legfeljebb az összes elszámolható költség 50 %-a lehet. A felperes nem volt köteles tájékoztatni az alperest a pályázat konkrét összegéről, illetve arról sem, hogy pályázatíró céget vesz igénybe, miután a szerződés megkötésekor a kár bekövetkezésének lehetőségét kell csak átlátnia a szerződő félnek, a kár pontos összegét nem. Az előreláthatósági követelményt nem a konkrét szerződésszegőre, hanem általánosítva kell értelmezni, elegendő, ha az illető fél felismerhette, hogy egy esetleges szerződésszegéssel milyen jellegű és milyen nagyságrendű kárt idézne elő.

- [12] A kimentés körében az alperes tényállítást nem tett. A felperes a kármegelőzési, kárenyhítési, kárelhárítási kötelezettségének eleget tett, megkereste az cég2 Nonprofit Kft.-t a pályázat módosításának lehetőségéről, egyéb kötelezettség nem terhelte. A pályázat megvalósításának akadálya az volt, hogy az adásvételi szerződést a felek nem kötötték meg, az alperes a pályázati beruházás megvalósítását lényegesen akadályozó körülményt nem bizonyított. Az alperes felelőssége fennáll a pályázat teljes összegére, valamint a pályázatíró cég részére fizetett megbízási díjra. A keresetet ezt meghaladóan alaptalannak találta, a felperes az előszerződéssel kapcsolatos jogi tanácsadás költségét nem bizonyította.
- [13] Az elsőfokú bíróság ítélete ellen az alperes terjesztett elő fellebbezést, elsődlegesen kérte annak a hatályon kívül helyezését és az elsőfokú bíróság új eljárásra és új határozat hozatalára utasítását, másodlagosan kérte megváltoztatni és a felperes keresetét teljes egészében elutasítani.
- [14] A hatályon kívül helyezés iránti kérelmét a polgári perrendtartásról szóló 2016. évi CXXX. törvény (Pp.) 380. § a) pontjára alapította, eljárási szabálysértésként a bíróságok szervezetéről és igazgatásáról szóló 2011. évi CLXI. (Bsz.) 8. § (1) és (2) bekezdését, a 9. § (1) bekezdését és a 10. § (1) bekezdését jelölte meg. Kifejtette, hogy a Kaposvári Törvényszék elnöke által meghatározott ügyelosztási rend szerint a jelen ügy nem tekinthető gazdálkodó szervezetek egymás közötti peres ügyének, miután az alperes magánszemély, magánszemélyként vesz részt a jogviszonyban, ezért „P” ügyként a polgári kollégium bírójának kellett volna elbírálnia, ezzel megsértették a törvényes bíróhoz való jogát.
- [15] Másodlagosan a Pp.381. § alapján kérte az elsőfokú ítélet hatályon kívül helyezését, arra hivatkozással, hogy az elsőfokú bíróság megsértette a Pp.290. §-át, valamint a Pp. 346. § -át, a rendelkezésre álló bizonyítékokat egyoldalúan, okszerűtlenül értékelte és abból jogszabálysértő következtetést vont le. Indokolatlanul mellőzte a bizonyítékokat, így név1 minősített pályázati tanácsadó által készített szakvéleményt és jogellenesen vette figyelembe tanú1 tanú vallomását, mert tanú1 tanút nem figyelmeztette a mentességi jogára.
- [16] Az anyagi jogi felülbírálat körében megsértett jogszabályhelyként a Ptk.6:8. § (3) bekezdését, valamint a Ptk. 6:142. §-t jelölte meg utalva a Ptk.6:143. és 6:144. §-ára is. Fenntartotta azt az anyagi jogi kifogását, hogy a felperes az előszerződésben lemondott a foglaló, illetve a kártérítés iránti követeléssel kapcsolatos igényéről. Érdemi fellebbezésében kifejtette, hogy az elsőfokú bíróság tévesen értelmezte az előszerződés 5.a/ pontját, a pályázat elnyeréséről szóló döntést a támogatói okirat tartalmazza, az előszerződés ennek kézhezvételéhez köti a végleges adásvételi szerződés megkötését. Nyilvánvaló, hogy a 2021. március 11. napján megküldött értesítés nem tekinthető még támogatói döntésnek. Ebben az időpontban a felperes még nem tájékoztathatta az alperest a pályázat sikeres elbírálásáról, arra tekintette, hogy, a felhívásban megjelölt hiányok pótlásának elmulasztása esetén a pályázata elutasításra kerül. A támogatói okirat megküldésére azért volt szükség, mert adásvételi előszerződésben, illetve annak kiegészítésében vállalt együttműködési kötelezettség folytán az az alperesre előírásokat is tartalmazhatott, melyről csak az irat ismeretében győződhetett volna meg. Egyebekben utalt arra, hogy a támogatói okiratot ténylegesen 2021. március 22-én vette át a felperes, így a végleges adásvételi szerződés megkötésének meghíúsulása a felperesnek felróható, ő nem

teljesítette annak feltételeit. Az együttműködés körében az alperes a kötelezettségét teljesítette, még 2021. március hó 23-án is figyelmen kívül hagyva a felperes szerződésszegő magatartását és a letelt határidőt, sem zárkózott el a szerződéskötéstől. A felperest ért kár – amennyiben felmerült egyáltalán, miután a keresetlevél benyújtásakor a pályázati határidők még nem jártak le – nem az alperes magatartásával áll okozati összefüggésben. Utalt arra is, hogy az előszerződés megkötésére a pályázat benyújtását követően került sor, így a felperes saját kockázatáról döntött a pályázat benyújtásáról.

- [17] A Ptk.6:143. § (2) bekezdésére utalva kifejtette, hogy az előszerződés megkötésének időpontjában a felperes által megjelölt károk egyike sem volt előrelátható, az igényelt támogatás összegét, de még nagyságrendjét sem közölte vele a felperes, nem tájékoztatta a pályázat feltételeiről, annak céljáról, ugyanígy nem tájékoztatta arról, hogy pályázati céget kíván igénybe venni, a megbízási díj összege is ismeretlen volt számára. A haszonkiesésnek reális és ellenőrizhető adatokon kell alapulnia, az elmaradt vagyoni előny körében nem a tervezett prognosztizált nyereséget, hanem a tényleges haszonkiesést kell igazolni, ez nem történt meg. A támogatási összeg nem tekinthető azonosnak az elmaradt vagyoni előny összegével, a támogatói okirat szerint a felperesnek kötelességei is voltak, amelyek költségekkel, kiadásokkal járt volna, emellett a felperes nem bizonyított azt sem, hogy a pályázati előírások szerint biztosítani tudta volna a működést, miután tőkeerővel nem rendelkezett. Álláspontja szerint a felperes nem tett eleget a kármegelőzési, kárenyhítési, kárelhárítási kötelezettségének sem, nem kezdte meg a pályázatban foglaltak teljesítését, ezen körülményt egyebekben az elsőfokú bíróság nem is vizsgálta.
- [18] Az elsőfokú bíróság megsértette a Ptk.6:185. § (4) bekezdését is, tévesen alkalmazta a foglalo szabályát, amikor a kártérítés mellett a foglalo összegének megfizetésére is kötelezte az alperest, a kártérítés összegét a foglalo összegével csökkenteni kell.
- [19] A felperes a fellebbezési ellenkérelmében az elsőfokú bíróság ítéletének helybenhagyását kérte. Kifejtette, hogy alaptalan az alperes elsőfokú ítélet hatályon kívül helyezése iránti kérelme alapjaként megjelölt jogszabálysértésre hivatkozása. A Kaposvári Törvényszék ügyelosztási rendjének 2.2.1. pontja értelmében a törvényszéken összevont Polgári-, Gazdasági és Munkaügyi kollégium működik, a jelen ügyben eljáró bíró e kollégium tagja, jogosult mind a gazdasági, mint a polgári ügyek intézésére.
- [20] A másodlagos eljárási szabálysértésre hivatkozást is alaptalannak tartotta, véleménye szerint az elsőfokú bíróság helyesen értékelte az alperes által csatolt név által készített dokumentumot, mint az alperes nyilatkozatát. tanúl tanúvallomását is helyesen vette ítélezése alapjául a bíróság, a tanú ügyvéd, tisztában volt a titoktartással kapcsolatos mentességi jogával, azzal nem kívánt élni. A felperes joglemondásával kapcsolatban is helyesen érvelt az elsőfokú bíróság, a pályázata eredményes volt, a végleges adásvételi szerződés megkötése az alperesnek felróható, a joglemondásra az alperes előnyök szerzése végett nem is hivatkozhatna. Kifejtette, nem szerezte meg a pályázati összeget, ehhez szükség lett volna az adásvételi szerződés megkötésére, amelyet meg kívánt kötni, az értesítésen kívül más szerződésben vállalt kötelezettség nem terhelte. A pályázati döntés és a támogatói okirat két különböző okirat, a pályázati döntésről kellett az értesítést megküldenie, amit meg is tett. Egyébként azt is igazolta, hogy a támogatói szerződést 2021. március 17. napja előtt kézhez vette, annak megküldésére azonban nem volt köteles. A szerződéskötést megelőzően a felperes az alperest tájékoztatta arról, hogy pályázat igénybevételével, pályázati pénzből kívánja a vételár egy részét megfizetni, e tényről tanúl és dr. név tanúvallomása is igazolta. A felperes a kárenyhítési kötelezettségének eleget tett, megkereste a cég2 Kft.-t, van-e lehetőség a pályázati feltételek módosítására, egyéb kötelezettség nem terhelte.
- [21] A fellebbezés nagyobb részt megalapozott.

- [22] A másodfokú bíróságnak a Pp. 383. § (1) bekezdése alapján a fellebbezés elbírálásakor először abban kellett állást foglalnia, hogy az alperes által megjelölt, a Pp. 380. § a) pontjára alapított lényeges eljárási szabálysértés fennáll-e. A Pp.380. §-a tartalmazza azokat az eseteket, amikor a másodfokú bíróságnak – hivatalból – kell az elsőfokú bíróság ítéletét hatályon kívül helyeznie, mert abszolút eljárási szabálysértést észlel, ennek egyik esete amikor az elsőfokú bíróság nem volt szabályszerűen megalakítva. Az elsőfokú bíróság nem szabályszerű megalakítása miatt azért kerül sor az elsőfokú ítélet hatályon kívül helyezésére, mert hiányzik az elsőfokú eljárás, ugyanis a bíróság cselekményei érvényesen meg nem történtnek tekintendők. A Pp. 9. § rendelkezik a bíróság összetételéről, az (1) bekezdése szerint főszabályként az elsőfokon eljáró bíróság – a törvény eltérő rendelkezése hiányában – egy hivatásos bíróból áll (továbbiakban egyesbíró), ettől eltérő szabályt rögzít a (2) bekezdés, mely kimondja, hogy a törvényben meghatározott esetben az elsőfokon eljáró bíróság egy hivatásos bíróból, mint elnökből és két ülnökből álló háromtagú tanácsban jár el.
- [23] Az elsőfokú bíróság akkor nincs szabályszerűen megalakítva, ha nem a Pp. 9.§ szerinti összetételben jár el, például bíró helyett bírósági titkár, háromtagú tanács helyett egyesbíró jár el. Az elsőfokú eljárásban a Kaposvári Törvényszék Polgári-Gazdasági-Munkaügyi Kollégiumának egyesbírája járt el, az elsőfokú bíróság tehát a Pp. 9. § (1) bekezdése szerint, szabályszerűen volt megalakítva, a Pp.380. §. a) pontja alapján nincs helye az elsőfokú bíróság ítélete hatályon kívül helyezésének.
- [24] Egyéb, az alperes által megjelölt eljárási szabálysértések az elsőfokú bíróság ítéletének hatályon kívül helyezését nem alapozzák meg, ezért a másodfokú bíróság az érdemi felülbírálat körében vizsgálta, hogy az elsőfokú bíróság ítéletének indokolása szenved-e olyan hiányosságban, amely a Pp. 346. § (4) bekezdésnek való megfelelés érdekében az indokolás kiegészítését teszi szükségessé és ugyancsak az ítélet érdemi felülbírálata körében vizsgálta, hogy az elsőfokú bíróság a Pp. 290. § (6) bekezdésének megsértésével értékelte-e a tényállás megállapításakor tanúl tanúvallomását.
- [25] Az elsőfokú bíróság ítéletének anyagi jogi felülbírálata körében a másodfokú bíróság egyetért az elsőfokú bíróságnak azzal a jogi álláspontjával, hogy Ptk. 6:137. § alapján az alperes megszegte a perbeli, 2021. február 19-én megkötött adásvételi előszerződésben vállalt kötelezettségét, mely szerint a felperessel legkésőbb 2021. március 17-ig adásvételi szerződést köt a tulajdonában álló helyrajzi szám1 helyrajzi szám alatt nyilvántartott cím13 szám alatti ingatlanra.
- [26] A Ptk.6:73. § (1) bekezdése úgy rendelkezik, ha a felek abban állapodnak meg, hogy későbbi időpontban egymással szerződést kötnek és megállapítják e szerződés lényeges feltételeit, a bíróság e feltételek szerint a szerződést bármelyik fél kérelmére létrehozhatja.
- [27] Az előszerződés kötelmi igényt keletkeztet a másik féllel szemben a végleges szerződés létrehozására. Ha az előszerződésben a végleges szerződés megkötésére rögzített határidő eltelt és a felek bármelyike a szerződéskötési kötelezettségét jogos ok nélkül megtagadta, a másik szerződő fél választása szerint vagy a késedelem, vagy a szolgáltatás lehetetlenné válásának jogkövetkezményeit kell alkalmazni (Ptk.6:183.§). Az alperes ellenkérelmében a Ptk. előszerződésben vállalt szerződéskötési kötelezettség megtagadását lehetővé tevő feltételeinek egyikére sem hivatkozott, hanem arra, hogy a felperes szegte meg az előszerződésben vállalt kötelezettségét, határidőre nem küldte meg a támogatói okiratot, ezért jogos okkal tagadta meg a szerződés megkötését.
- [28] Egyetért a másodfokú bíróság az elsőfokú bíróságnak azzal a jogi álláspontjával, hogy a felperesnek nem volt kötelezettsége a támogatói okirat átadása. Arra helyesen utalt az alperes, hogy a 2021. március 11-ei tájékoztató levél és felhívás további feltételek teljesítésének szükségessége miatt nem tekinthető még végleges támogatói döntésnek, hanem csupán egy feltételhez kötött támogatói nyilatkozatnak. 2021. március 16-án azonban a felperes az aláírt

támogatói okiratot is megkapta elektronikus úton, így a támogatói döntés, mint szerződéskötési feltétel 2021. március 17-e előtt teljesült, lehetőség lett volna a szerződés megkötésére, amely egyértelműen az alperes elutasító magatartása miatt nem történt meg. A szerződésszegés megállapításához nem volt szükség a felek magatartásának, különös tekintettel a szerződéskötésre meghatározott határidő eltelte utáni tevékenységüknek a további vizsgálatára.

- [29] Ezt követően a másodfokú bíróságnak az alperes fellebbezési érvelése folytán azt kellett vizsgálnia, hogy az alperes anyagi jogi kifogása alapos-e, a felperes az előszerződésben tett-e a szerződésszegéssel, illetve a foglalóval kapcsolatban joglemondó nyilatkozatot. Az előszerződés 5.a) pontja valóban rögzít joglemondó nyilatkozatot, azonban azt két esetre korlátozza, az egyik a felperes pályázatának eredménytelensége, a másik az, ha alperes 2021. március 17. napja után az ingatlant adásvételi szerződés hiányában másnak értékesíti. A felperes pályázata eredményes volt, az alperes az ingatlant nem értékesítette, amellett, hogy a végleges adásvételi szerződés az alperesnek felróható okból nem jött létre. Az alperes tehát alaptalanul hivatkozott a felperes joglemondó nyilatkozatára.
- [30] Az elsőfokú bíróság helyesen állapította meg azt is, hogy az alperes szerződésszegése miatt a Ptk. 6:142. § alapján – figyelemmel a felperes által megjelölt Ptk. 6:180. § (2) bekezdésére is – fennáll a kártérítési felelőssége, a másodfokú bíróság azonban az elsőfokú bíróság által megállapított elmaradt vagyoni előny, mint következménykár megtérítésre nem látott alapot.
- [31] A Ptk.6:143. § (1) bekezdése szerint kártérítés címén meg kell téríteni a szolgáltatás tárgyában keletkezett kárt. A (2) bekezdés úgy rendelkezik, hogy a szerződésszegés következményeként a jogosult vagyonaiban keletkezett egyéb károkat és az elmaradt vagyoni előnyt olyan mértékben kell megtéríteni, amilyen mértékben a jogosult bizonyítja, hogy a kár, mint a szerződésszegés lehetséges következménye a szerződés megkötésének időpontjában előre látható volt.
- [32] A teljes kártérítés elve korlát nélkül érvényesül a szerződésszegés következtében a szolgáltatásban magában felmerült károknál, a következménykár, így az elmaradt haszon tekintetében azonban a Ptk. szerint nem érvényesül automatikusan. A korábbi bírói gyakorlat számára sem volt ismeretlen a kártérítési korlát, és tett kivételeket a teljes kártérítés elve alól, néha a bizonyítottság hiányával indokolva, más esetekben az okozati összefüggés hiányát hozták fel döntésük indokaként.
- [33] A Ptk. a szerződésszegéssel okozott következménykár, és elmaradt hasznok megtérítendő mértékének reális határok közé szorítását tételes szabállyal, az előreláthatósági klauzula felállításával kívánja segíteni. Az előreláthatósági klauzula alkalmazása azt jelenti, hogy a következménykár, és az elmaradt hasznok megtérítendő összege nem haladhatja meg azt a veszteséget, amelyet a szerződésszegő fél a szerződés megkötésének időpontjában előre látott, vagy amelyet előre kellett látnia azon tények és körülmények alapján, amelyekről, mint a szerződésszegés lehetséges következményeiről az említett időpontban tudott vagy tudnia kellett. Az előreláthatósági korlát célja a szokatlan, rendkívüli és ezért előre nem is kalkulálható kár megtérítési kötelezettségének a kizárása. Az adott szerződés szokásos következményeit lényegesen meghaladó kár kockázatát nemritkán kizárólag a szerződő partner figyelmeztetése alapján ismerheti meg a fél. E kockázatok ismeretében hozható reális döntés a szerződés megkötéséről és annak feltételeiről. Az előreláthatósági klauzula bevált, nemzetközi egyezményben és modelltörvényekben is alkalmazott jogi eszköz a szerződésből eredő piaci és egyéb kockázatoknak a szerződéses felek közötti igazságos megosztására. Ösztönzi a szerződő felet arra, hogy a szerződéskötéskor szükség szerint tájékoztassa a partnerét egy esetleges szerződésszegés várható következményeiről, különösen a lehetséges következménykár, és a *lucrum cessans* szokatlan nagyságáról. Ha ugyanis az általa előre

látott, de a másik fél által nem ismert kockázatról nem ad tájékoztatást, a bekövetkező kárt neki kell viselnie.

- [34] A megtérítendő kár meghatározásánál az előreláthatóság követelménye kizárólag a szerződő partnernél esetlegesen bekövetkező kárra és annak nagyságrendjére vonatkozik. Az előreláthatósági követelményt nem a konkrét szerződésszegőre, hanem egy hasonló helyzetben lévő személyre vonatkoztatva kell érteni, a szerződést megszegő fél felelőssége ezért nem csak az általa ténylegesen előre látott károokra terjed ki, hanem mind arra, amit egy az ő helyében, észszerűen és jogosan eljáró személy előre látott volna. Ebbe a körbe tartozik mind az, amit a jogosult a szerződéskötést megelőzően a szerződésszegéssel kapcsolatban a kötelezett tudomására hozott. A következmények és a kockázatok előreláthatósága szempontjából a szerződéskötés időpontja a mérvadó. Ebben az időpontban tud ugyanis dönteni a szerződő fél a szerződéses kötelezettségvállalásról és annak részleteiről. A szerződéskötés után nyert információk csak akkor befolyásolhatják a szerződésszegő fél felelősségét, ha a felek a szerződést ennek megfelelően módosítják.
- [35] Mindezek ismeretében nem ért egyet a másodfokú bíróság az elsőfokú bíróságnak azzal a jogi álláspontjával, hogy az észszerűen és gondosan eljáró alperes részére a felperes által érvényesített következménykár – a támogatói okirat szerint vissza nem térítendő támogatás teljes összege, mint elmaradt vagyoni előny – bekövetkezése az előszerződés megkötésekor előre látható volt, felismerhette, hogy az esetleges szerződésszegése esetén a felperesnél ilyen jellegű, nagyságrendű kár következhet be.
- [36] A felperes az előszerződés megkötését megelőzően valóban tájékoztatta arról az alperest, hogy a vételár kifizetéséhez támogatást kíván igénybe venni. A felperes azonban ezen kívül az előszerződés megkötése előtt az alperesnek semmilyen tájékoztatást nem adott a pályázat feltételeiről, az igényelt támogatás nagyságrendjéről, arról, hogy azt kizárólag a perbeli ingatlanra veheti igénybe. Az elsőfokú bíróság e kérdés eldöntésénél tévesen értékelte a felperes javára azt a tényt, hogy az alperes maga milyen ismereteket szerzett meg azzal, hogy a fia segítségével a pályázati kiírás feltételeit letöltötte. A Ptk. előreláthatósági szabálya ugyanis nem a szerződésszegő félre, hanem a károsultra telepíti annak bizonyítását, hogy a fentiek szerint a szerződéskötés előtt a károkozót megfelelően tájékoztatta az esetleges szerződésszegés következményei felméréséhez szükséges körülményekről. A felperesnek kellett volna tehát azt bizonyítania, hogy ilyen nagyságrendű kár, mint a szerződésszegés lehetséges következménye a szerződés megkötésének időpontjában előre látható volt, ezt azonban sikerrel nem bizonyította.
- [37] Az elsőfokú bíróság tájékoztatta a felperest, hogy e körben a bizonyítás őt terheli (8.G.40.104/2021/24. számú jegyzőkönyv 13. oldal alulról a 3. bekezdés), a felperes által becsatolt elektronikus levelezés azonban éppen azt a tényt bizonyítja, hogy a felperes az előszerződés megkötése előtt a pályázatnak azokról a részleteiről, melyből az alperes számolhatott volna a következményi kár nagyságával, az alperest nem tájékoztatta, hiszen a 2021. március 11-én megküldött cég2 Nonprofit Kft. 2021. március 10. napján kelt leveléből (8.G.40.104./2021/1/F/19-20. számú irat) a támogatás összegét kifestette, üzleti titokra hivatkozva. Az elsőfokú bíróság az előreláthatóság körében értékelte a felperes ügyvezetőjének nyilatkozatát, amit azonban csak a fél előadásaként lehet figyelembe venni, bizonyítékként nem.
- [38] Dr név tanúvallomása sem igazolja azt, hogy az alperes tisztában volt a szerződéskötés előtt a vissza nem térítendő pályázati támogatás feltételeivel, azzal, hogy csak erre az ingatlanra lehet igénybe venni, illetve a perbeli adásvételi szerződés megkötése esetén a felperes véglegesen elesik e pályázati támogatás igénybe vételének lehetőségétől, továbbá a támogatás nagyságrendjével. A tanú ugyan vallomásában a pályázati összeggel kapcsolatban tett olyan nyilatkozatot, hogy a szándéknyilatkozatnál még nem volt ismert a pályázati összeg, de az

előszerződés megkötésénél már igen (8.G.40.104/2021/78. számú jegyzőkönyv 9. oldal utolsó bekezdés), majd kérdésre már azt nyilatkozta, hogy a támogatás összegét nem ismerték (8.G.40.104/2021/78. számú jegyzőkönyv 11. oldal 2. bekezdés). Ez utóbbi nyilatkozatot támasztja alá az a tény, hogy az előszerződés megkötése után a felperes a pályázat alapján elnyert összeget üzleti titokként kezelte, illetve nem küldte meg a támogatói okiratot. Az eljáró ügyvéd által tett – önmagának is ellentmondó – nyilatkozatot a másodfokú bíróság nem tudta a felperes javára értékelni, mert ellentmond a felperes adásvételi előszerződés megkötését követően tanúsított magatartásával. Amennyiben a felperes a részletes, mindenre kiterjedő tájékoztatást a pályázatról az alperesnek az előszerződés megkötését megelőzően megadta volna, úgy azt követően nem satírozta volna ki a támogatás összegét az alperesnek megküldött iratból és nem nyilatkozott volna úgy, hogy az üzleti titok.

- [39] Az elsőfokú bíróság az előreláthatóság körében még kiemelten értékelte az alperes személyes meghallgatásán tett nyilatkozatát (8.G.40.104/2021/24. sz. jegyzőkönyv 7-13. oldal). A másodfokú bíróság álláspontja szerint annak ismerete, hogy a felperes milyen elnevezésű pályázati kiírásra adott be pályázatot, hogy vissza nem térítendő támogatásról van szó, illetve a felperes a projektet a perbeli ingatlanban kívánja megvalósítani, amit más célra kíván hasznosítani (átminősítés szükségessége) nem elegendő ahhoz, hogy az alperes felismerje egy esetleges szerződésszegése milyen jellegű, nagyságrendű kárt okozhat. Az alperes emellett többször hangsúlyozta, hogy a pályázati kiírást csak abban a részében tekintette át, ami az előszerződés kiegészítéssel, azaz az ingatlan további használatával összefüggő (8.G.40.104/2021/24. számú jegyzőkönyv 10. oldal utolsó bekezdés). Utalt arra is, hogy a felperes a kérdésre nem adott konkrét választ a pályázattal kapcsolatban, nem mondta el a pályázat célját, az igényelt támogatás összegét (8.G.40.104/2021/24. számú jegyzőkönyv 11. oldal első bekezdés, alulról a harmadik bekezdés).
- [40] Mindebből az állapítható meg, még ha az alperes rendelkezésére is állt a pályázati anyag a pályázat részleteit, feltételeit, illetve a felperesi pályázat konkrét célját, a vállalt projekt adatait nem ismerte, a pályázat elnevezéséből kiindulva egy átlagos szerződést kötő fél számára nem volt előre látható ilyen nagyságrendű vissza nem térítendő pályázati összeg, illetve az, hogy a felperes az adásvételi szerződés megkötésének elmaradása esetén a támogatási összeghez egy másik ingatlan megvásárlásával sem jut hozzá.
- [41] A felperes az előszerződés megkötésekor bizonyítottnak nem tájékoztatta az alperest az általa – az előszerződés megkötése előtt – benyújtott kérelemnek azokról a feltételeiről, amik elegendő ismeretet jelentenek az alperesnek ahhoz, hogy a szerződés megkötésekor előre lássa szerződésszegése esetén a felperes elesik véglegesen a teljes pályázati összegtől, tehát a felperesnél a magatartásával okozati összefüggésben elmaradt vagyoni előny címén a teljes pályázati összeg kárként jelentkezhet. A felperes által igényelt vissza nem térítendő támogatással kapcsolatos feltételekről, körülményekről a felperesi tájékoztatás elmaradása tehát ahhoz vezet, hogy ezt a kárt az alperesnek nem kell megtéríteni.
- [42] A másodfokú bíróság egyetért az elsőfokú bíróságnak azzal a jogi álláspontjával, hogy az alperes a szerződésszegéssel összefüggésben köteles a pályázati céggel kötött megbízási szerződés alapján a felperes által kifizetett költség megtérítésére. Köztudomású tény, hogy a cégek a pályázatokon való részvételhez speciális szakértelemmel és gyakorlattal rendelkező pályázati céget bíznak meg a pályázati anyag összeállítására, benyújtására. Az alperes az előszerződés megkötésekor tudott arról, hogy a felperes pályázatot nyújtott be, előre láthatta, hogy a pályázat elkészítése folytán a felperesnek költsége merül fel, helyesen kötelezte tehát az elsőfokú bíróság az alperest a felperes által megfizetett megbízási díj fizetésére.
- [43] A tanúvallomás megtagadásának lehetőségéről a Pp. 290. § rendelkezik. Az (1) bekezdés c) pontja szerint a tanúvallomást megtagadhatja, aki hivatásánál fogva titoktartásra köteles, ha a tanúvallomással titoktartási köteletségét sértené meg, kivéve, ha az érdekelt e köteletség alól

felmentette. Az (5) bekezdés szerint az (1) bekezdés a), valamint c)-f) pontja esetén a tanút mentességére meghallgatása előtt, illetve mielőtt a mentesség kiderül, figyelmeztetni kell. Ennek megtörténtét, valamint a tanúnak a figyelmeztetésre adott válaszát a jegyzőkönyvben rögzíteni kell. A (6) bekezdés szerint, ha a tanút az e §-ban meghatározott esetekben a mentességére történő alapos hivatkozása ellenére vallomásra kötelezik, vagy az (5) bekezdésben foglalt rendelkezést nem tartják meg, a tanú vallomása bizonyítékként nem vehető figyelembe.

- [44] Az elsőfokú bíróság a 65. számú jegyzőkönyvben nem rögzítette, hogy tanúlt figyelmeztette a tanúvallomás megtagadásának lehetőségére, a Pp. 290. § (6) bekezdésében írt szabály ellenére vette figyelembe a kereset elbírálásakor tanúl tanúvallomását, mint bizonyítékot, de az előreláthatóság fennállásának eldöntésekor nem értékelte tanúl tanúvallomását, ezért ennek az eljárási szabálysértésnek az érdemi döntés szempontjából nincs jelentősége.
- [45] Nem sértette meg az elsőfokú bíróság a Pp.346. § (5) bekezdésében írt indokolási kötelezettségét, amikor az alperes által az érdemi tárgyalási szakban becsatolt névű szakvéleményét nem értékelte bizonyítékként, az csak az alperes előadásaként értékelhető a Pp. 220. § (1) bekezdés a) pontja és a 302. § (1) bekezdése folytán.
- [46] Az elsőfokú bíróság tévesen alkalmazta a foglalo szabályait. A Ptk. 6:185. § (4) bekezdése kimondja, a foglalo elvesztése vagy kétszeres visszatérítése a szerződösszegés következményei alól nem mentesít, a kötbér és a kártérítés összege a foglalo összegével csökken. A Ptk. e rendelkezéséhez fűzött indokolás szerint a foglalo kárátalány szerepet is betölt, ezért a visszatérítendő foglalo összegét beszámítani rendeli a kártérítés összegébe. A foglalo ugyanis nem más, mint a szerződösszegés egyik nevesített esetéhez önként vállalható többlett szankció, előnye, hogy úgynevezett kárátalány szerepet tölt be. Ebből következően, ha a sérelmet szenvedett fél kártérítést követel és az általa adott foglalo kétszeres összegének visszafizetése mellett kártérítést igényel, a kártérítésként kapott összegbe – jelen esetben a 13.259.600 forintba – bele kell számítani a foglalo kétszeres összegeként nevesített összeget, jelen esetben 10.000.000 forintot, figyelemmel arra, hogy a foglalo letétbe helyezett összegét a felperes visszakapta. Az elsőfokú bíróság tévesen kötelezte az alperest foglalo címén 10.000.000 forint fizetésére.
- [47] A fentiek összegzéseként az alperes a felperesnek szerződösszegéssel okozott kár címén a pályázati céggel kötött megbízási szerződés alapján a felperes által megfizetett 13.259.600,- forintot köteles megfizetni késedelmi kamat fizetése mellett, ezt meghaladóan a felperes által a keresetben megjelölt 104.406.300 forint következményi kár illetve 10.000.000 forint foglalo megtérítésére nem köteles.
- [48] A másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság ítéletét a fent kifejtettek figyelemmel a Pp.383. § (2) bekezdése alapján – fellebbezett részében – részben megváltoztatta és az alperes által kártérítés és foglalo címén fizetendő összeget 13.259.600 forintra leszállította, ezt meghaladóan tekinti a keresetet elutasítottnak, és az elsőfokú bíróság ítéletét egyekben helybenhagyta.
- [49] Az alperes fellebbezése nagyobb részt megalapozott volt, erre tekintettel változott a pervesztesség-pernyertesség aránya az elsőfokú eljárásban is, ezért a másodfokú bíróság mellőzte az alperes perköltség fizetésre kötelezését. Az elsőfokú eljárásban a pernyertesség-pervesztesség aránya 10 %- 90%-ra változott, ez alapján a felperest kötelezte 6.519.500,- forint megfizetésére, mely áll az alperest képviselő ügyvéd munkadíjából, melyet a felszámítással egyezően a csatolt megbízási szerződésben foglalt összeg figyelembe vételével a 32/2003.(VIII.22.) IM számú rendelet 2. § (1) bekezdés a) pontja alapján állapított meg, levonva abból a felperesnek az IM rendelet 3. § (3) bekezdés alapján a pernyertessége arányában járó összeget. A másodfokú eljárásban a pernyertesség-pervesztesség aránya 10 %- 90 %, így a felperes köteles az alperesnek másodfokú perköltséget fizetni, amely áll az

alperes által megfizetett 2.500.000,- forint fellebbezési eljárási illeték 90 %-ából, azaz 2.250.000,- forintból, valamint az alperes által a felszámított ügyvédi munkadíjból, amelynek összegét a másodfokú bíróság 1.984.211,- forintban állapított meg a pervesztesség-pernyertesség arányára tekintettel.

Pécs, 2022. december 8.

Dr. Zóka Ferenc s.k. a tanács elnöke, Dr. Berki Csilla s.k. előadó bíró, Dr. Hrubai Adrienn s.k. bíró